

2006REG52A

Beleidsuitgangspunten

Nationale Landschappen provincie Utrecht

Vastgesteld door gedeputeerde staten op 6 juni 2006

Inhoudsopgave

1. AANLEIDING, DOEL EN STATUS NOTITIE.....	2
2. BELEIDSUITGANGSPUNTEN.....	2
3. CONCRETISERING.....	9

1. Aanleiding, doel en status notitie

In de *Nota Ruimte* is beleid opgenomen voor nationale landschappen. De provincies zijn verantwoordelijk gesteld voor:

- de uitwerking van het beleid, inclusief de beschrijving van de kernkwaliteiten en migratiesaldo nul;
- detaillering van de begrenzing;
- het opstellen van integrale uitvoeringsprogramma's.

De gedetailleerde begrenzing moet worden vastgelegd in het streekplan, waarbij tevens per nationaal landschap de in de *Nota Ruimte* benoemde kernkwaliteiten moeten worden uitgewerkt.

In de *Nota Ruimte* zijn vijf nationale landschappen opgenomen die (gedeeltelijk) in de provincie Utrecht liggen:

- Groene Hart
- Rivierengebied
- Arkemheen-Eemland
- De Nieuwe Hollandse Waterlinie
- De Stelling van Amsterdam.

In het *Streekplan Utrecht 2005-2015* is de begrenzing van het nationale landschap Groene Hart uit de *Nota Ruimte* overgenomen. Voor de overige nationale landschappen is in het streekplan aangekondigd dat wij het proces om te komen tot een begrenzing en planologisch beleid zullen starten en dat dit zal resulteren in één of meerdere uitwerkingsplannen van het streekplan waarin e.e.a. wordt vastgelegd.

Doel van deze notitie is het vastleggen van beleidsuitgangspunten die wij als provincie hanteren bij de nadere invulling van de begrenzing en het te voeren beleid voor de nationale landschappen in Utrecht. Dit geeft houvast bij de afzonderlijke trajecten waarin de nationale landschappen verder worden uitgewerkt.

Het kader hiervoor vormt het beleid zoals verwoord in het streekplan en de *Nota Ruimte*. Gezien de nationale betekenis van de benoemde landschappen, hebben wij bij het formuleren van de algemene beleidsuitgangspunten de *Nota Ruimte* als basis gehanteerd. Waar daartoe aanleiding bestaat, wordt het beleid uit de *Nota Ruimte* nader gedetailleerd of ingevuld. De beleidsuitgangspunten vormen de leidraad bij het opstellen van uitvoeringsprogramma's en de streekplanuitwerkingen voor de afzonderlijke nationale landschappen.

2. Beleidsuitgangspunten

De introductie van de nationale landschappen in de *Nota Ruimte* brengt een aantal kansen en risico's met zich mee.

De nationale landschappen zijn een kans bij uitstek om voor landschappelijk samenhangende gebieden integraal en op uitvoering gericht beleid te ontwikkelen. Het ontwikkelen en uitvoeren van dit beleid gebeurt in nauwe samenspraak met het gebied zelf, waardoor er draagvlak voor de uitvoering ontstaat. Voor de uitvoering stelt het Rijk, via het Investeringsbudget landelijk gebied, extra geld beschikbaar.

Tegelijkertijd is er een risico dat de aanduiding nationaal landschap een extra gebiedsbenaming is zonder meerwaarde en bestaande uitvoeringstrajecten vertraging oplopen. Ook bestaat het risico dat de status van nationaal landschap als argument wordt gehanteerd om (ten opzichte van het streekplan) extra planologische beperkingen te rechtvaardigen. Dit kan de ontwikkelingsmogelijkheden voor een vitaal landelijk gebied beperken.

Ons beleid is erop gericht de kansen te benutten en de potentiële risico's te voorkomen.

In december 2004 hebben PS het ruimtelijk beleid inclusief het programma voor wonen en werken voor de periode 2005 – 2015 vastgesteld, na een uitvoerig en zorgvuldig proces. Daarmee is het ruimtelijk kader voor deze periode vastgesteld; de nadere uitwerking van de nationale landschappen moet hiermee in overeenstemming zijn. Dit kan ook prima, omdat de filosofie achter de nationale

landschappen al verankerd is in het streekplan. Daarmee zijn de ruimtelijke afwegingen in het streekplan gemaakt vanuit het perspectief van de kwaliteiten van de verschillende landschapstypen en hun specifieke kwaliteiten. De uitwerking van de nationale landschappen biedt dan ook een goede kans om het streekplanbeleid operationeel te maken.

Daarbij dient wel bedacht te worden dat de planhorizon van de Nota Ruimte (2020 met een doorkijk naar 2030) verder ligt dan de planhorizon van het streekplan.

Voor het nationaal landschap Groene Hart hebben wij samen met de betrokken overheden en maatschappelijke groeperingen reeds een Ontwikkelingsprogramma Groene Hart opgesteld. In het Ontwikkelingsprogramma is een stevige ambitie neergelegd onder meer om in het Groene Hart kwaliteit voorop te zetten bij nieuwe woon- en werklocaties. Het benadert het Groene Hart als een onderdeel en als essentiële kwaliteit van het ruimtelijk en economische vestigingsklimaat van de Randstad Holland als geheel. Ons beleid is er op gericht om vanuit woningbouw binnen het Groene Hart, financiële middelen te genereren voor de operationalisering van het nationale landschapbeleid.

Kernkwaliteiten

Nationale landschappen zijn gebieden met internationaal zeldzame of unieke en nationaal kenmerkende landschapskwaliteiten, en in samenhang daarmee bijzondere natuurlijke en recreatieve kwaliteiten. Landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten van nationale landschappen moeten behouden blijven, duurzaam beheerd en waar mogelijk worden versterkt. Centraal hierbij staat het behouden of versterken van de kernkwaliteiten. Deze verschillen per nationaal landschap. In de Nota Ruimte zijn de kernkwaliteiten van elk nationaal landschap genoemd. Bij de nadere uitwerking van de afzonderlijke nationale landschappen zullen wij deze kernkwaliteiten nader onderzoeken en waar nodig aanvullen en uitwerken.

Leidend voor het beleid voor nationale landschappen is het behoud en versterken van de kernkwaliteiten.

‘Ja, mits’- benadering

Binnen nationale landschappen is 'behoud door ontwikkeling' het uitgangspunt voor het ruimtelijk beleid. De landschappelijke kwaliteiten zijn medesturend voor de wijze waarop de gebiedsontwikkeling plaatsvindt. Uitgangspunt is dat de nationale landschappen zich sociaal-economisch voldoende moeten kunnen ontwikkelen, terwijl de bijzondere kwaliteiten van het gebied worden behouden en zo mogelijk worden versterkt.

Binnen nationale landschappen zijn ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk, mits de kernkwaliteiten van het landschap worden behouden of versterkt ('ja, mits'- benadering). Ontwikkelingen die leiden tot een wezenlijke aantasting van een kernkwaliteit zijn niet aanvaardbaar, tenzij sprake is van een groot maatschappelijk belang waarvoor geen reële alternatieven bestaan.

Het is dus duidelijk niet de bedoeling dat de nationale landschappen 'op slot' komen te staan. Sterker nog, nieuwe ontwikkelingen zijn vaak nodig om het gebied vitaal te houden én ook om nieuwe kansen op verhoging van de kernkwaliteiten te bewerkstelligen. Zo kunnen bijvoorbeeld vormen van rood voor groen en landgoederen in sommige gebieden een verrijking van het landschap zijn!

Binnen nationale landschappen geldt een 'ja, mits'- benadering: ruimtelijke ontwikkelingen zijn mogelijk mits de kernkwaliteiten van het landschap worden behouden of versterkt.

Cultuurhistorie

De kernkwaliteiten van de nationale landschappen hangen vaak direct samen met de ontstaansgeschiedenis van het gebied. Voorbeelden zijn de veenontginningen met kenmerkende langgerekte verkaveling (Vechtstreek, Eemland) of cope-verkaveling (Lopikerwaard, Kamerik e.o.) en de bewoning van de oeverwallen langs de rivieren. De nationale landschappen Nieuwe Hollandse

Waterlinie en de Stelling van Amsterdam zijn zelfs geheel opgehangen aan het historisch gebruik als verdedigingslinie.

Bij de nadere uitwerking moeten de cultuurhistorische waarden en kenmerken dan ook zoveel mogelijk worden behouden en waar mogelijk versterkt. Ons beleid ten aanzien van cultuurhistorie is in het streekplan uitgewerkt en verankerd in de Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS) en de bijbehorende strategieën 'veilig stellen, 'eisen stellen' en 'actief versterken'.

Tussen de cultuurhistorische waarden en kenmerken en de kernkwaliteiten bestaat vaak een directe relatie. Naast het algemene beleid voor cultuurhistorie gelden specifiek voor de CHS de strategieën 'veilig stellen', 'eisen stellen' en 'actief versterken'.

Verstedelijking

Migratiesaldo nul

In de Nota Ruimte is opgenomen, dat binnen nationale landschappen ruimte is voor ten hoogste de eigen bevolkingsgroei, geconcretiseerd in 'migratiesaldo nul'. Deze beleidslijn geldt niet voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Stelling van Amsterdam voorzover deze niet overlappen met een ander Nationaal Landschap.

Wij nemen het migratiesaldo nul-principe op het niveau van het nationale landschap als uitgangspunt. Migratiesaldo nul is daarbij geen doel op zich, maar een middel ter ondersteuning van het behoud en versterken van de kernkwaliteiten. Hierbij nemen wij mede in overweging, dat het aantal woningen niet alles zegt over de gevolgen voor de kernkwaliteiten. Aspecten als het feitelijk ruimtebeslag, de stedenbouwkundige kwaliteit en landschappelijke inpassingen zijn vaak meer bepalend.

In een brief van 19 januari 2006 heeft het ministerie van VROM aangegeven dat in uitzonderlijke situaties waarin het behoud van de sociaal-economische vitaliteit en het behoud van de bijzondere kwaliteiten aantoonbaar met elkaar op gespannen voet staan, de provincie kan voorstellen een beperkt aantal extra woningen te realiseren. Mocht zich een dergelijke situatie voordoen dan vinden wij een zorgvuldige afweging van belangen en argumenten noodzakelijk, waarbij wordt aangetoond dat er geen alternatieven binnen de bestaande kernen zijn of uitruilmogelijkheden binnen of tussen gemeenten. Vanzelfsprekend kan een en ander alleen bij behoud en versterking van de kernkwaliteiten van het landschap. Onder de vigeur van het huidige streekplan zal daarbij sprake zijn van een afwijkingsprocedure (oprekken contour, zie blz. 60 Streekplan).

Op de volgende punten geven wij nader inhoud aan de toepassing van migratiesaldo nul:

- In het streekplan wordt zwaar ingezet op inbreiding binnen de (doorgaans strak getrokken) rode contouren. Met de inzet op inbreiding wordt de behoefte aan nieuwe uitbreidingslocaties beperkt. In het streekplan is een zo goed mogelijke inschatting gemaakt van de inbreiding in de streekplanperiode. Gemeenten zijn echter binnen rode contouren vrij om meer woningbouw te realiseren. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat de ingeschatte en/of extra inbreidingswoningbouw wordt gehinderd door een stringente toepassing van het principe migratiesaldo-nul. Dit temeer daar inbreiding de kernkwaliteiten van het omliggende nationale landschap over het algemeen niet aantast.
- In het streekplan zijn enkele mogelijkheden opgenomen om, juist ter versterking van de kernkwaliteiten, extra woningen te bouwen. Het gaat daarbij om ruimte voor ruimte, nieuwe landgoederen en andere vormen van rood voor groen. Deze mogelijkheden dienen niet primair een volkshuisvestelijk doel, maar zijn juist gericht op de gebiedsspecifieke kernkwaliteiten. Het is belangrijk dat de woningen die in dit kader worden gebouwd, niet gehinderd worden door een stringente toepassing van migratiesaldo nul.

Voor verstedelijking ten behoeve van bedrijvigheid staan wij een overeenkomstig beleid voor. Concreet betekent dit dat binnen nationale landschappen ruimte bestaat voor regionaal of lokaal georiënteerde bedrijvigheid, als blijkt dat intensiveren en/of herstructureren van de bestaande terreinen onvoldoende mogelijkheden biedt. Bij dringende motieven is beperkte extra ruimte dan ook mogelijk, mits de kernkwaliteiten van het landschap worden behouden of versterkt.

Voor verstedelijking geldt migratiesaldo nul resp. ruimte voor de regionaal en lokaal georiënteerde bedrijvigheid als uitgangspunt.. Het is belangrijk dat voorziene en onvoorziene inbreiding, ruimte voor ruimte, landgoederen en andere vormen van rood voor groen, geen hinder ondervinden van een stringente toepassing van het migratiesaldo nul.

Ruimtelijke kwaliteit bebouwingsranden / overgang stad-land

Behalve kwantiteit is ook de ruimtelijke kwaliteit van de kernranden van belang. De beleving van de landschappelijke kernkwaliteiten wordt immers mede bepaald door de kwaliteit van de bebouwingsranden en de overgang stad-land. Gemeenten moeten bij ruimtelijke ontwikkelingen in kernranden zorgdragen voor een zorgvuldige aansluiting op de landschappelijke kernkwaliteiten en hierin ook daadwerkelijk investeren. Daaraan willen wij graag zelf een actieve bijdrage leveren, onder meer door het instellen van een provinciaal bouwmeester.

Bebouwingsranden (overgangen stad-land) in en in de directe nabijheid van nationale landschappen moeten zorgvuldig aansluiten op de landschappelijke kernkwaliteiten.

Grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen

Maatvoering, schaal, inrichting en ontwerp zijn bepalend voor behoud van de kwaliteiten van nationale landschappen. Om die reden zijn grootschalige verstedelijkingslocaties en nieuwe grootschalige infrastructurele projecten die niet in het streekplan zijn opgenomen, in beginsel niet toegestaan.

In het kader van de NV Utrecht werkt de provincie samen met regionale partners aan een lange termijn ontwikkelingsvisie, met daarin zoekgebieden voor verstedelijking. Dit traject is nog niet afgerond, zodat er nu nog geen duidelijkheid is waar en hoe na 2015 in de verstedelijkingsbehoefte kan worden voorzien.

Mede vanwege het feit dat een groot deel van onze provincie in een nationaal landschap valt, sluiten wij meer grootschalige verstedelijking in nationale landschappen niet op voorhand uit, ook als daarbij migratiesaldo nul substantieel zal worden overschreden. Indien daartoe een dringende noodzaak bestaat, er sprake is van een groot maatschappelijk belang en reële alternatieven ontbreken, is grootschalige verstedelijking niet uitgesloten. Vanzelfsprekend moet de inpassing zodanig zijn dat de kernkwaliteiten zo min mogelijk worden aangetast.

Grootschalige nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen (bijvoorbeeld grootschalige nieuwe infrastructuur of grootschalige nieuwe verstedelijkingslocaties) zijn in beginsel niet aanvaardbaar in nationale landschappen. Bij dringende noodzaak, een groot maatschappelijk belang, en het ontbreken van reële alternatieven, kan hierin echter een afweging worden gemaakt.

Landbouw

De grondgebonden landbouw is een belangrijke drager van het cultuurlandschap. Om die betekenis te kunnen handhaven is een duurzaam toekomstperspectief voor de landbouw in de nationale landschappen gewenst.

Omdat de agrarische productie niet altijd voldoende oplevert om een landbouwbedrijf op lange termijn te continueren, kan verbreding van de bedrijfsvoering nieuwe kansen bieden en bijdragen aan voortzetting van het agrarisch beheer van het cultuurlandschap. Het opstellen van uitvoeringsprogramma's voor de nationale landschappen is een uitstekende kans om dit proces te ondersteunen.

Ook de intensieve veehouderij kan voor een rendabele bedrijfsvoering in een aantal gevallen noodzakelijk zijn. Als aan alle generieke regelgeving voor de intensieve veehouderij wordt voldaan, is de ontwikkeling van niet-grondgebonden veehouderij als neventak mogelijk bij de bestaande bedrijven.

In het streekplan is opgenomen dat wij terughoudend staan tegenover nieuwvestiging (vestiging op een nog niet bestaande agrarische bedrijfslocatie) van land- en tuinbouwbedrijven. Bij een duidelijk aantoonbare meerwaarde (bijvoorbeeld in het kader van 'functie volgt peil' of beheerdersrol van

natuur en landschap) kan onze medewerking aan nieuwvestiging wel aan de orde zijn. Binnen nationale landschappen dient dan ook de relatie te worden gelegd met behoud en versterking van de kernkwaliteiten.

Voor bestaande agrarische bedrijven in nationale landschappen geldt het algemene ruimtelijk beleid. Bij nieuwvestiging wordt de relatie gelegd met behoud en versterking van de kernkwaliteiten.

Natuur

Het versterken van de landschappelijke kernkwaliteiten en de uitvoering van het natuurbeleid zoals verwoord in het streekplan kunnen elkaar uitstekend versterken. Het generiek geldende beleid kan daarom onverkort worden toegepast in de nationale landschappen. Versterking kan ook plaatsvinden in de vorm van versnelling van de uitvoering van het natuurbeleid. De uitvoeringsprogramma's voor de nationale landschappen bieden daarnaast een kans om de natuurdoelstellingen (zowel binnen als buiten de EHS) sneller te realiseren.

Voor de nationale landschappen geldt het algemene natuurbeleid, zoals opgenomen in streekplan, natuurgebiedsplannen en beheergebiedsplan.

Recreatie en toerisme

De toeristisch-recreatieve betekenis van nationale landschappen is groot en het is belangrijk dat deze in de toekomst toeneemt. In de nationale landschappen is -binnen de in het streekplan geformuleerde generieke ruimtelijke randvoorwaarden- ruimte voor nieuwe vormen van toerisme en recreatie en uitbreiding van bestaande voorzieningen (waaronder horeca en verblijfsrecreatie) voorzover die aansluiten en passen in de kernkwaliteiten van het betreffende gebied. Daarnaast is van belang het segment van de extensieve, op de beleving van natuur en landschap gerichte recreatie. Met name voor deze vorm van recreatie dient de publieke toegankelijkheid van het de gebieden met een hoge belevingswaarde worden vergroot. Daarbij horen ook kleinschalige ondersteunende voorzieningen. Ook is het belangrijk dat er goede verbindingen zijn vanuit de steden, verblijfsrecreatie en de hoofd-ontsluitingswegen en een goede koppeling met de landelijke routenetwerken.

In de nationale landschappen is -binnen de in het streekplan opgenomen ruimtelijke randvoorwaarden en passend bij de kernkwaliteiten - ruimte voor nieuwe vormen van toerisme en recreatie en route-structureren met bijpassende voorzieningen.

Begrenzing

In de Nota Ruimte is een globale begrenzing voor de nationale landschappen opgenomen. De provincie is verantwoordelijk voor de detaillering daarvan. Dit speelt met name in Rivierenland en Arhemheen-Eemland. Bij eventuele meer fundamentele wijzigingen van de begrenzingen zijn goede inhoudelijke argumenten nodig.

Bij de begrenzing zijn de volgende overwegingen van belang:

- Bij de begrenzing geldt als leidend uitgangspunt het aanwezig zijn van kernkwaliteiten. Gebieden die geen voor het nationaal landschap specifieke kernkwaliteiten hebben, kunnen dan ook buiten de begrenzing blijven. Dit echter wel onder de voorwaarden dat de uiteindelijke begrenzing leidt tot een logisch samenhangend gebied zonder enclaves.
- Kernen die zijn gelegen binnen het gebied met de kenmerkende kernkwaliteiten maken onderdeel uit van het nationaal landschap. Deze kunnen dus ook geen aanleiding vormen voor enclavevorming. Kernen aan de rand van het nationaal landschap worden binnen de grenzen opgenomen als ze een wezenlijke samenhang hebben met of kenmerken bezitten van de kernkwaliteiten. Kernen die aan de rand van de gebieden liggen en geen toegevoegde waarde hebben voor de kernkwaliteiten kunnen buiten de begrenzing blijven, ook als ze aan meerdere zijden grenzen aan het nationaal landschap.

- De grenzen zullen niet altijd scherp te trekken zijn zuiver op basis van de landschappelijke kernkwaliteiten. Dit geldt bijvoorbeeld daar waar sprake is van een geleidelijk verlopende overgangszone. De grenzen worden dan via maatwerk en rekening houdend met bovenstaande overwegingen getrokken.
- Bij de begrenzing van de nationale landschappen Rivierenland en Arnhem-Eemland is er een relatie met de ontwikkelingszones in het kader van NV-Utrecht. De begrenzing wordt primair getrokken op basis van de landschappelijke kernkwaliteiten. Daarbij wordt rekening gehouden met besluitvorming in het kader van de NV-Utrecht.

Het is denkbaar dat voorgenomen ontwikkelingen buiten een begrensd nationaal landschap een negatieve uitstraling hebben op de kernkwaliteiten. Hierover vindt een afweging plaats binnen het algemene ruimtelijk beleid.

Uitgangspunten voor de begrenzing zijn de aanwezigheid van kernkwaliteiten, het verkrijgen van samenhang en het uitsluiten van enclaves. Daarnaast wordt rekening gehouden met besluitvorming in het kader van de NV-Utrecht.

Integrale uitvoeringsprogramma's

Voor elk nationaal landschap moet op basis van de Nota Ruimte een integraal uitvoeringsprogramma worden opgesteld. Dit biedt uitstekende kansen om middelen voor onder meer natuur, landbouw, landschap, recreatie, bodem, water, milieu en cultuurhistorie en sociaal-economische vitalisering op gerichte en samenhangende wijze in te zetten. Daarmee is de ingang van de nationale landschappen een effectieve manier om ontschotting te bewerkstelligen. Dit sluit ook aan bij de werkwijze rond het Investeringsbudget landelijk gebied (ILG).

Financiering

Voor de financiële dekking van de uitvoering van de programma's zijn kostendragers nodig. Daarbij kan gedacht worden aan:

- Inzet van financiële middelen via het ILG; Inmiddels heeft het Rijk via het Meerjarenprogramma Vitaal Platteland 50 miljoen euro aan extra middelen beschikbaar gesteld voor de 20 nationale landschappen gezamenlijk (periode 2007 – 2013). Voor Utrecht is indicatief een bedrag van ruim 7 miljoen genoemd. Daarnaast zullen in de Agenda Vitaal Platteland Utrecht Rijks- en provinciale middelen beschikbaar worden gesteld voor de uitvoering van specifieke doelen (natuur, recreatie etc.) in de nationale landschappen;
- Bijdragen van EU-programma's;
- Bijdragen van betrokken gemeenten en waterschappen;
- Bijdragen vanuit stedelijke ontwikkelingen in of nabij de nationale landschappen. Dit kan plaatsvinden door investeringen ter plekke, maar ook een afdracht aan een regionaal (landschaps)fonds is een optie.

Per nationaal landschap wordt in het uitvoeringsprogramma de financiële dekking en kostendragers verder uitgewerkt.

Per nationaal landschap wordt een integraal uitvoeringsprogramma opgesteld, waarbij middelen gericht en op samenhangende wijze worden ingezet.

3. Concretisering

De nadere uitwerking en concretisering van de nationale landschappen vindt plaats via drie stappen:

1. Voorbereiding begrenzing en integrale uitvoeringsplannen

Voor elk nationaal landschap wordt de visie/uitwerking van het beleid (inclusief beschrijving van kernkwaliteiten), de begrenzing en een integraal uitvoeringsplan voorbereid. De grens van het Groene Hart is al in de Nota Ruimte en het streekplan is opgenomen. Dit gebeurt zoveel mogelijk op projectmatige wijze.

De aanpak is per nationaal landschap verschillend en afgestemd op de specifieke kenmerken van het gebied en al lopende processen. Het is van groot belang dat gemeenten, buurprovincies (alle nationale landschappen in de Utrecht zijn provinciegrensoverschrijdend!) en andere relevante actoren betrokken zijn, zodat er een door het gebied gedragen product ontstaat.

2. Besluitvorming en afspraken

De integrale uitvoeringsprogramma's inclusief begrenzing worden door GS en andere relevante besturen van overheden vastgesteld. Dit vormt de basis voor afspraken met overheden en andere partijen voor de uitvoering en voor de streekplanuitwerkingsplannen (stap 3).

3. Uitwerkingsplan streekplan

Na besluitvorming wordt de begrenzing vastgelegd in een uitwerkingsplan van het streekplan. Daarin worden ook de kernkwaliteiten en overige ruimtelijk relevante aspecten van de integrale uitvoeringsprogramma's opgenomen. Hierbij wordt de procedure op grond van artikel 4a, tiende lid, van de WRO gevolgd.

Uiteraard zullen de relevante partijen worden betrokken bij de diverse stappen.